

בראתי יצר הרע ובראתי

תורה תבלין

A Sha'arei Tefillah Publication
29 Parker Blvd. Monsey, NY 10952

שבת קודש פרשת ויגש - Shabbos Parshas Vayigash
ט' טבת תש"ס December 18, 1999

לכל זמן ועת

הדלקת נרות - 11: 4	שקיעה/יום השבת - 29: 4
זמן קריאת שמע/מ"א - 58: 8	צאת הכוכבים/מוצש"ק - 19: 5
זמן קריאת שמע/גר"א - 34: 9	שיטת רבינו תם - 41: 5

מדעת עליון

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני וגו' (מד-יח)

הנה העולם מקשים על יהודה דמה היה כוונתו כשדבר עם המושל, הלא ללעג ולקלס יהיה נחשב בעיני יוסף מושל הארץ? כי בתחילה אמר יהודה, להיות כל העשרה אחים עבדים למצרים, וגם בנימין, אשר אצלו נמצא הגביע בידו, יהיה עבד. אמנם אח"כ כשנתרצה יוסף באחיו הקטן והמה יעלו אל אביהם, אז נגש אליו לדבר אתו קשות? ועוד, מה היה לו ליכנס בדבר זה? ואי משום שיהודה היה רוצה ליתן השגחתו על בנימין, ג"כ לא היה מגיע כלל שכל שאר אחיו ילכו אל אביהם ולהיות הוא נשאר - לבדו - במצרים אצל בנימין ולשום עינא פקחא עליו.

ותירץ הגמ"ר יהונתן אייבשיץ זצ"ל בס' תפארת יהונתן, דמתחילה היה כוונת יהודה, שהקב"ה אמר לאברהם "ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה". והקב"ה חשב לעשות כל אלה שיתגלגל הדבר עד שיהיו מוכרחים בניו של יעקב להתעכב במצרים, ולהוריד אח"כ גם יעקב אביהם אחריהם עם כל בני ביתו כדי להשתקע אותם שם בגלות ולכך קבל באהבה והיינו "כולנו עבדים". אבל אחר ששמע "וואתם עלו לשלום אל אביכם" ורק בנימין יהיה נשאר שם, ונסתר כוונתו, לכך "ויגש יהודה" - דבר אתו קשות.

כי אנשי מקנה היו וצאנם ובקרים וכל אשר להם הביאו וגו' (מו-לב)
יש לתמוה, איך זה יתפוס מקום בדעת קדושי עליון כהשבטי ק-ה, גדולים

ולבנימין נתן שלש מאות כסף וחמש חליפות שמלות וגו' (מה-כב)

The *gemarah* in *Megillah* (16b) explains that Yosef did not favor Binyomin, but rather intended to hint that a descendant of his would leave the king's presence wearing five royal robes. This refers to *Mordechai Hayehudi*, who "went out from before the king in royal robes, dark blue and white, with a large golden crown, linen robes and purple" (מגילת אסתר ח-טו). The question remains, what about the 300 silver pieces that Yosef gave Binyomin, but not to the other brothers? Why is the *gemarah* not worried that that would evoke the brothers' jealousy?

The *Torah Temimah*, R' Boruch Epstein ZT"L, basing his answer on the words of *Rabbeinu Bachye*, answers like this: Based on the fact that the value of a slave is thirty *shekel* and on the fact that, someone who sells his slave to a gentile must pay a penalty of up to ten times his value - as the *gemarah* says in *Gittin* (45b), each of his brothers was obliged to pay him three hundred *shekalim*. By not claiming this penalty from them, it is as if Yosef had given it to them as a gift. Consequently, he was perfectly justified in giving Binyomin (who had not participated in his sale) the same sum of three hundred *shekalim*.

הוא היה אומר

R' Meir'l of Premishlan ZT"L would say:

"How can any of us go up to meet our Maker after years in this world, if the young generation doesn't follow us? Each דור is tested by their success in handing down their heritage to their sons."

R' Meir'l of Premishlan ZT"L would also say:

"Yosef told his father and brothers, 'You shall dwell in Goshen - and be close to me'. Sometimes physical distance - away from all the envy and bickering - allows a family to stay together!"

R' Menachem Mendel of Kotzk ZT"L would say:

"Whoever does not see Hashem everywhere - does not see Hashem anywhere!"

SPONSORED BY THE FISHMAN FAMILY

For information, sponsorship or dedications, call 914-362-4380.

milking the goat, she found that the goat would not give off even the slightest drop of milk."

"The poor man ran back to the goat seller and demanded his money back. 'This goat you sold me is worthless - it won't give me any milk!' The seller remained calm and asked, 'Tell me, what type of food did you feed the goat the past two days?' The poor man stopped, 'Why, I didn't feed him anything.' The wise old goat seller smiled and with exaggerated sarcasm asked, 'If you don't give the goat any food before you milk it, what kind of milk do you expect it to give you?'" The *Maggid* then turned to the family of the Vilna Gaon and once again intoned, "If you don't give the goat any food before you milk it, what kind of milk do you expect it to give you?!"

As R' Yaakov finished his words of admonishment, the *Gaon's* family clearly understood his hint and hurriedly ran to serve him a meal.

TORAH GEMS

ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אותו(מה-ג)

The *Medrash Rabbah* learns from this posuk, "*Woe to us on the day of judgment* (ד"י), *woe to us on the day of reproof* (תוכחה)". If the brothers couldn't answer Yosef, the youngest of the *shevatim*, we certainly won't have any answers for Hashem. The question is: what was Yosef's rebuke to his brothers? All he said was, "*I am Yosef, is my father still alive*"?

Rabbi Avraham Pam Shlit"a, the Rosh Yeshiva of Torah Vodaas offers his own explanation of what Yosef's rebuke was. "*I am Yosef*." I'm the Yosef that you hated and denigrated. You didn't consider who I really might be. You didn't think that my dreams would be completely fulfilled. You never imagined that I would end up being the Prime Minister of Egypt! In your wildest dreams you never thought that I would be G-d's messenger to save the entire land with food during these years of famine!! Can you imagine that you sold such a person as a slave, with such a mission in life!!

Rav Pam concludes that the lesson to us is that in our view of others, and in our view of ourselves, we need to understand that we often

בחכמה והכרת האמת, שתהיה בעיניהם תוספת כבוד בעשירות, וכי נגרע בעיניהם כבוד יעקב אביהם כשרעה צאן לבן ולא היה עדיין מקנה רב משלו? ואם נאמר שאמר זה רק להחשיבם לפני פרעה, הלא רואים אנו שגם פרעה איש רם המעלה היה, שהרי מיד בהכירו את גדלות יוסף וחכמתו, עשהו מושל על כל עמו אף שהיה רק עבד ולא היה כלום משלו. וזה רוחב לב ותוקף הדעת, וא"כ למה היה צריך יוסף להשתדל להודיע לפרעה ולהבליט עשרם במקנה? ונראה מכל זה, ביאר מרן הגמור'ר אליהו מאיר בלאך זצ"ל בס' פניני דעת,

עד כמה גדול כח טבע האדם. כי אף אם יגדל מאד ויכיר בהכרה ברורה ואמיתית ערך חכמה וגדולה אמיתית, אעפ"כ א"א לו להשתחרר לגמרי מרגש זה המוטבע באדם, להתיחס ברגש כבוד לאיש מצליח ועתיר נכסין, ואף אם הוא מכיר את חשיבות החכמה של העני ומכבדהו מאד בשביל זה, בכל זה עמוק עמוק בנפשו תופס מקום גם רגש של פחיתות כבודו מפני שהוא עני. ויוסף הצדיק, ע"פ חכמתו בכוחות הנפש וברצותו שיקר כבודם בעיני פרעה לכבדם מאד, רצה לעורר בו רגש של כבוד גם מנקודה זו שיחשבם לעשירים אנשי מקנה.

מעשה אבות....סימן לבנים

The famed *Dubner Maggid*, R' Yaakov Krantz ZT"L, was a frequent visitor at the home of the great *Gaon of Vilna*, R' Eliyohu ZT"L. He would regal the *Gaon* and his family with words of *Mussar*, parables and *Divrei Torah*. On one such occasion, the *Maggid* had not eaten earlier and arrived at the home of the *Gaon*, hungry and thirsty.

The family of the *Gaon*, however, were unaware of their illustrious guest's needs and immediately settled themselves around the table with expectant anticipation of the *Maggid's* always-inspiring words. R' Yaakov, upon seeing that he was expected to "work for his food", decided to first admonish them for this - in his classically unique way.

"A poor man, who had trouble putting food on his table, once came up with a brilliant idea," began the *Maggid*, "He and his family scraped together every last penny they were able to and he went out to buy a goat for milking, thereby assuring themselves of always having fresh goat's milk. The man bought the goat, brought it home, and a tremendous simcha arose in the house for two days, for they would finally be able to taste fresh milk. However, when his wife finally got down to the task of